

NATIONALE REPARATIE COMMISSIE SURINAME

Conferentie: Reparation Day 2,

Ter gelegenheid van 200 jaar afschaffing slavenhandel

en 141 jaar afschaffing slavernij

Paramaribo 30 juni 2014 en 1 juli 2014

Palmentuin, Paramaribo/Suriname

Slotverklaring

Overwegende dat;

1. Dat het op 15 juni 1814 precies 200 jaar was dat Nederland onder zware druk van Engeland in de periode van het Engelse tussenbestuur in de kolonie Suriname de trans-Atlantische slavenhandel heeft afgeschaft;
2. Dat Nederland feitelijk op 1 juli 1873 en niet op 1 juli 1863 de slavernij in Suriname heeft afgeschaft;

De voorgaande feiten zijn op 30 juni 2014 herdacht en op 1 juli gevierd:

- Herdacht middels een plechtige kranslegging bij het standbeeld van Simon Bolivar aan het Kerkplein ter nagedachtenis van de gevallenen onder de Inheemse volkeren, de tot slaaf gemaakte Afrikanen en de contractarbeiders in de koloniale tijd;
- De bevrijding van 141 jaar afschaffing van de slavernij is met de organisatie van een conferentie, Reparation Day 2, op 1 juli 2014 in de Palmentuin herdacht en gevierd. Op de conferentie hebben de volgende 10 personen een presentatie gehouden: Alwin Ligorie, Celestine Raalte, Rudolph Morgenstond 'Jahroots', Hesdy Zamuel, Dharm Mungra, Helmut Gezius, Armand Gilds, Obed Kanape, Heinis Landveld en Armand Zunder.
- De aanwezigen op de beide evenementen zijn tot de conclusie gekomen, dat genocide onder de Inheemse volkeren, slavenhandel en slavernij onder de Afrikanen en contractarbeid onder de Chinese, Hindoestaanse en Javaanse contractarbeiders in de

Nederlandse koloniale tijd in Suriname, afschuwelijke en mensonterende gebeurtenissen waren die onze voorouders zijn overkomen. Deze gebeurtenissen hebben ook in andere Caribische landen plaatsgevonden en zijn inmiddels diverse malen op internationale fora tot misdaden tegen de menselijkheid verklaard.

- In de periode waarin de genocide is gepleegd en de periode waarin er sprake was van slavenhandel, slavernij en contractarbeid is de Surinaamse economie door koloniaal Nederland zodanig ingericht dat er slechts grondstoffen in Suriname werden geproduceerd en naar Nederland werden geëxporteerd. Gedurende het grootste gedeelte van de plantage-economie was het bij wet verboden om halffabricaten en eindproducten in Suriname te produceren. Deze fabrieken werden vooral rondom de stad Amsterdam of elders in Nederland gevestigd. Door dit economisch beleid van uiteenlopende Nederlandse koloniale regeringen is de Surinaamse economie systematisch en doelbewust investeringen, technologie en kwalitatief goede werkgelegenheid onthouden.

De sprekers en de conferentiegangers op de hiervoor aangehaalde kranstlegging en Reparations Day 2 conferentie hebben het volgende besloten en/of de volgende aanbevelingen gedaan:

1. Dat anno 2014 wij in Suriname nog geen Onafhankelijkheidsmonument, of een monument voor Nationale Eenheid, Nationale Bevrijding en Vooruitgang, of een Slavernij Bevrijdingsmonument. Dit is de reden waarom de Nationale Reparatie Commissie Suriname (NRCS) op 30 juni 2014 de kranstlegging bij het standbeeld van Simon Bolivar, de filosoof, strateeg en bevrijder van Zuid-Amerika heeft gedaan. Ook omdat Bolivar al in 1807 zich heeft ontdaan van personen van Afrikaanse afkomst die in zijn huishouding tot slaaf waren gemaakt.
2. De NRCS beveelt de Surinaamse regering aan om op korte termijn, bij voorkeur voor 1 juli 2015 aan het opzetten van bovengenoemde monumenten te werken.

In dit kader kan worden gedacht om tussentijds een plaats, of enkele plaatsen in Suriname te identificeren waar een bloemenhulde aan de in de koloniale tijd gevallen voorouders van de diverse Surinamers kan worden gedaan;

3. Dat de Atlantische slavenhandel en slavernij in de Amerika's naar berekeningen deskundigen het leven gekost hebben aan 40 tot 60 miljoen Afrikanen, dat is gemiddeld 4 doden op elk van de 15 miljoen die naar de andere kant van de oceaan zijn vervoerd. Deze genocide wordt door sommigen aangeduid met de term "Black Holocaust" terwijl anderen er de voorkeur aan geven, te spreken van "Maafa", een Kiswahili woord dat 'ramp' of 'grote narigheid' betekent.

De voorstanders van de benaming 'Black Holocaust' zijn van mening dat in het woord 'Maafa' het intentionele niet voldoende tot uitdrukking komt. Slavenhandel en slavernij zijn namelijk niet te vergelijken met een natuurramp – een aardbeving, tsunami of vulkaanuitbarsting -, die je overkomt, maar het is een bewuste keuze die gedaan is door mensen die beter hadden kunnen weten.

4. Dat het is aan te bevelen dat het Fort Zeelandia als locatie in de koloniale geschiedenis van Suriname waar duizenden van onze voorouders zijn gemarteld en in tal van gevallen de dood zijn ingejaagd door de regering onder beheer van de NRCS wordt gesteld. De NRCS moet op haar beurt er voor zorgdragen dat op de centrale plek in het fort, waar de martelingen plaatsvonden en de galg stond een mausoleum komt te staan ter nagedachtenis aan de gevallen. Het mausoleum dient 24/7 door leden van de gewapende machten te worden bewaakt. Aan dit monument moet ook een mediatheek met historische beelden vanuit een Surinaams worden gekoppeld;
5. Dat het zelfbeeld van de Inheemsen en de tot slaaf gemaakten in Suriname is door Eurocentrische onderzoekers niet correct neergezet. Dit betekent dat onderzoekers en anderen uit de Surinaamse gemeenschap zelf het initiatief moeten nemen en onderzoeksprojecten moeten uitvoeren waarbij centraal moet staan dat het zelfbeeld in het juiste perspectief moet worden gesteld;
6. Dat jaarlijks de gevallen uit de gemeenschap der Inheemse volkeren, de gevallen van Afrikaanse afkomst en de gevallen van de contractarbeiders uit de koloniale tijd dienen te worden herdacht. Bij de gevallen van Afrikaanse afkomst is de niet limitatieve lijst van de volgende gevallen reeds geïdentificeerd: Cesar, Nero en Clarinde, Laroque, Bellona, Sery, Patienta, Flora, Boni, baron, Jolie Coeur, Joosje, Wirai, Manbote, Lucretia, Ambia, Gomba, Maria, Victoria, Diana, Christina, Quassi, Piero, Darius, Jermes, Efa, Betje, Jakje, Araby, Pamo en Zamzam.
7. Dat het godgeklaagd en niet acceptabel is voor de gemeenschap der Inheemse volkeren en voor de nazaten van de Afrikaanse Surinamers dat in de census van 2012, gehouden door het Algemeen Bureau voor de Statistiek:
  - De Inheemse volkeren als oorspronkelijke bewoners van Suriname niet in de hoofdtabel van de etnische groepen van Suriname voorkomen.
  - De nazaten van de Afrikanen uit methodologische overwegingen worden verdeeld in Creolen, 'Marrons', Afro-Surinamers en een deel der gemengden.

De Nationale Reparatie Commissie Suriname beveelt uit dien hoofde aan:

- Dat de Inheemse volkeren vanaf heden in de hoofdtabel van de volgende census en in alle relevante nationale statistieken als de oorspronkelijke bewoners van Suriname worden opgenomen;
  - dat de regering de 'one drop of blood policy' in Suriname in haar statistiekbeleid introduceert en alle uit Afrika afkomstige Surinamers onder de noemer, Surinamers van Afrikaanse afkomst, of Afrikaanse Surinamers in de statistieken worden aangegeven.
8. Dat het een volstrekt normaal en legitiem proces is om op zoek te gaan naar je eigen identiteit. De vraag wie ben ik moet worden gesteld en systematisch worden ingevuld. In dit kader moeten wij (de Inheemse volkeren en nazaten van Afrikanen) niet gaan voor oppervlakkigheid, maar voor diepgang. Inheemsen en de nazaten van Afrikanen moeten meer lezen en zij moeten ook beseffen dat willen, kunnen is;
  9. Het is opmerkelijk dat de naties die vooraan hebben gelopen in de slavenhandel en slavernij tussen de 16de en 19de eeuw, niet bereid blijken te zijn om herstelbetalingen te doen, hoewel zij, over het algemeen zich opwerpen als kampioenen voor mensenrechten. Is het omdat men de positieve daden van de voorvaderen wel wil opeisen maar geen verantwoordelijkheid wil dragen voor de negatieve? Nader onderzoek naar dit fenomeen is dringend gewenst.
  10. Dat het 10-puntenprogramma¹ dat door de Caricom Staatshoofden is aangenomen de leidraad is voor de Nationale Reparatie Commissie Suriname. Daarbij moet echter specifiek rekening worden gehouden met de specifieke Surinaamse situatie. En moet ook rekening worden gehouden met de positie van Surinamers van Afrikaanse afkomst uit het binnenland en met de positie van contractarbeiders in de koloniale tijd. Tijdens de Intersessional vergadering van Caricom Staatshoofden is er nadrukkelijk op gewezen dat in de landen Trinidad & Tobago, Guyana en Suriname naast de Inheemse volkeren en de Afrikanen ook de contractarbeiders hebben geleden onder het Engelse en Nederlandse kolonialisme;
  11. Dat Reparaties betrekking hebben op rechtvaardigheid. Het moge duidelijk zijn dat Reparaties voor landroof, genocide, slavenhandel en slavernij hier en nu in het geheel Caribische gebied, waaronder ook in Suriname spelen. De jongeren kampen vandaag de dag met werkloosheid, onvoldoende perspectief op werk, te veel laag opgeleiden, te lage inkomens, te weinig huisvestingsmogelijkheden en te weinig mogelijkheden om tot het ondernemerschap toe te treden. Reparaties moeten jongeren een kans geven om weer te kunnen dromen over een goede toekomst;

---

¹ Het 10-puntenprogramma is als bijlage bij deze slotverklaring toegevoegd.

12. Dat de sterk verouderde oftewel koloniale wetgeving, die op vele sectoren van de Surinaamse samenleving nog van toepassing is, negatieve gevolgen heeft voor talrijke sociaaleconomische omstandigheden in Suriname. Daarom moeten deze wetten worden geïdentificeerd en gefaseerd worden vervangen. De Nationale Reparatie Commissie zal dit vraagstuk onder de aandacht van de Nationale Assemblee brengen;
13. Dat de periode van de trans-Atlantische slavenhandel en slavernij al heel lang geleden achter de rug. In die periode is echter door de Nederlandse, Franse en Engelse bezetters systematisch bij wet een systeem van mentale slavernij in hun koloniën ingevoerd. De voornaamste kenmerken van dit systeem zijn gebaseerd op:
- intern en extern verdelen van de groepen
  - voortrekken van bepaalde groepsleden
  - niet met elkaar samenwerken propageren
  - niet propageren van onderlinge samenwerkingsvormen en ga zo maar door.

De gevolgen van de 'mentale slavernij' zijn nog steeds merkbaar bij delen van de Inheemse volkeren en bij nazaten van de vroegere tot slaaf gemaakten. De gevolgen van 'mentale slavernij' moeten met alle psychologische- en andere interventies worden afgebouwd;

14. Dat in de koloniale tijd Nederlanders die in Suriname diverse functies hebben vervuld zonder toestemming van de autoriteiten talrijke informatiebronnen en artefacten uit de kolonie Suriname hebben meegenomen. Deze informatiebronnen en moeten worden geïdentificeerd en vervolgens door tussenkomst van de NRC en de Surinaamse regering naar Suriname worden teruggebracht. De artefacten zullen in musea die de Surinaamse geschiedenis vanuit een Surinaams perspectief gezien worden ondergebracht;
15. De genocide, slavenhandel, slavernij en kolonialisme hebben diepe wonden achtergelaten in de Surinaamse samenleving, die tot op heden schadelijke effecten hebben op de verdere ontwikkeling van grote delen van de samenleving. Het is daarom aan te bevelen dat alle koloniale artefacten in de vorm van straatnamen, pleinen, de kaart van de Republiek Suriname, naamborden, symbolen en andere uitingen dienen te worden verwijderd en in musea die de Surinaamse geschiedenis volgens een Surinaams perspectief gezien ten toon worden gesteld;
16. Op de landkaart van Suriname staan, na meer dan drie decennia na de staatkundige onafhankelijkheid, nog tal van namen van Europese personen uit de koloniale tijd aangegeven. Deze namen moeten in het kader van het werken aan het vraagstuk van 'mental slavery' worden vervangen door overwegend namen van personen die een sterke band hebben met het Surinaamse grondgebied, de Surinaamse natie en/of het Surinaamse volk. Het een en ander betekent dat er een proces van gedegen historisch

onderzoek wordt voortgezet en ingezet, waarbij de opinie van diverse maatschappelijke instituten wordt meegenomen;

17. Het kennisinstituut voor onderzoek naar genocide onder de Inheemsen en reparaties voor slavenhandel en slavernij in Suriname blijft zich inspannen om de Surinaamse geschiedenis vanuit een juist Surinaams perspectief te onderzoeken en vast te leggen. Producties van dit instituut moeten hun weg vinden naar de onderwijsinstituten in ons land.
18. Er dient grondig onderzoek worden verricht naar de manier waarop Afrikanen in de koloniale tijd hebben meegewerkt met Europeanen waardoor de Afrikaanse Holocaust mogelijk is gemaakt. In dit onderzoek moet ook het verzet van Afrikanen tegen de trans-Atlantische slavenhandel worden meegenomen;
19. De Nationale Reparatie Commissie Suriname dient in het kader van de bewustwording van de Surinaamse gemeenschap op het gebied van reparaties in de toekomst met een zekere frequentie reparatie activiteiten, verspreid over geheel Suriname te organiseren;
20. Dat het van belang voor de 'self-esteem' van de nazaten van de Afrikanen is dat de geschiedenis van de Afrikaanse volkeren vóór Columbus grondig wordt bestudeerd. Dit geldt ook voor de talrijke uitvindingen die door talrijke nazaten van de Afrikanen zijn gedaan.
Deze informatie dient in lesbrieven worden vastgelegd. De lesbrieven moeten in de geschiedenis curricula van de diverse scholen worden geïntegreerd;
21. Dat er ook genoegdoening moet komen voor personen die onder het door Nederlandse kolonialisten ingevoerde systeem van contractarbeid in Suriname omdat hier sprake was van een soort slavernij waar willekeurig boetes, gevangenisstraffen en mishandelingen werden uitgevoerd. Bovendien zijn talrijke contractarbeiders willekeurig uitbetaald;
22. Dat de grootste misdaad van de slavernij de systematisch doorgevoerde verdeeldheid was. De verdeeldheid vormt vandaag de dag nog de ketenen die voorspoed belemmeren. Jongeren moeten worden opgeroepen om op zoek te gaan naar de kennis die onze voorouders hebben nagelaten en deze kennis koesteren en verder meenemen voor hun eigen ontwikkeling en voor de verdere ontwikkeling van Suriname;
23. Dat het voor Reparaties een must is dat er door de nazaten van de Afrikanen culturele en geestelijke hervormingen worden doorgevoerd. De nazaten van de Afrikanen moeten anders gaan denken bij de inrichting van de toekomst. Zij moeten daarbij opkomen voor hun rechten;

24. Dat het van groot belang is dat de nazaten van de Afrikanen er systematisch aan gaan werken om elkaar 'te vinden', om vooruit te kunnen;
25. Dat in het kader van 'self-reparations' er een maatschappelijke discussie onder de personen met kroes haar in Suriname wordt gehouden. Ment name het vraagstuk van het dragen van 'wave' door vrouwen van Afrikaanse oorsprong moet vanuit diverse invalshoeken aan de orde worden gesteld.

Bijlage

10-PUNTENPROGRAMMA

1. Aanbieden van excuses, spijtbetuigingen en/diepe berouw zijn niet voldoende.
2. Mogelijkheden voor repatriëring voor zij die hiervan gebruik wensen te maken.
3. Aanpak van analfabetisme.
4. Speciale ontwikkelingsprogramma's voor Inheemsen ontwikkelen.
5. Caribische culturele en wetenschappelijke instituten opzetten.
  - Musea vanuit Surinaams perspectief.
  - Onderzoeksinstituten opzetten.
6. Crises op het gebied van gezondheidszorg aanpakken.
  - Diabetes mellitus 2.
  - Hart- en vaatziekten.
7. Psychologische trauma's aanpakken.
8. Op Afrika georiënteerde kennisinstituten opzetten en duurzame relaties ontwikkelen.
9. Transfer van technologie van belang voor ontwikkeling.
10. Kwijtschelding van schulden.